

DE BEET VAN DE
TARANTULA

DE BEET VAN DE TARANTULA

HET TWEEDE ONDERZOEK VAN COMMISSARIS GELSOMINO

MARCO LUGLI

Titel: De beet van de Tarantula
Auteur: Marco Lugli © 2017
Originele titel: Ego me absolvo
Omslag: Massimo Lagrotteria
Uit de serie "Ego Me Absolvo", 2017
olieverf op hout, cm 60x70
Vertaling: Nico Boots
Drukwerk: Pumbo.nl

ISBN: 9789464432008
Ook verkrijgbaar als e-boek

Deze roman is volledig het product van de verbeelding van de auteur. Namen en verwijzingen naar echte feiten, plaatsen en personen zijn toevallig.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur, met uitzondering van korte citaten in recensies en voor bepaalde andere niet-commerciële doeleinden, zoals toegestaan door de auteurswet.

No part of this publication may be reproduced, distributed, or transmitted in any form or by any means, including photocopying, recording, or other electronic or mechanical methods, without the prior written permission of the author, except in the case of brief quotations embodied in critical reviews and certain other noncommercial uses permitted by copyright law.

Eerder is verschenen van Marco Lugli:

IN JOUW BLOED

Maandag 29 juni 2015, in Sulrano

De stilte werd doorbroken door de tamboerijn waarvan eerst het met bloed bevlekte trommelvel klonk, beroerd door de geoefende hand van Salvatore Ricchiuti. Vervolgens werd het opnieuw stil, ondanks de menigte. Daarna liet de muzikant het gespannen vel in een nog hogere frequentie trillen door er met zijn vochtige duim over te strijken. Na de tweede slag waardoor ook de schelringen rinkelden, vielen ook de accordeon en de viool in en begaf iedereen zich op de dansvloer.

Vanaf het bordes van het Palazzo Ducale verspreidde het geluid zich in concentrische cirkels. Voordat het op het plein neerdaalde streek het langs de enkels van Sint Andreas, die te stevig in de bodem van dit zuidelijkste puntje van Italië waren verankerd om zich te bekommeren om de dans van de tarantella.

Het zou moeilijk vast te stellen zijn wie van de duizend zielen in dit dorp afwezig waren. Misschien omdat ze er allemaal waren of misschien omdat het hart van de dans als de krater van een vulkaan alle blikken naar zich toetrok en afleidde van het tellen.

Al meer dan een uur, vrijwel vanaf het begin van het concert danste een jonge brunette langs de rand van de dansvloer. Als gevolg van het ritme en de warme siroccowind stroomden de zweetdruppels langs haar hals en doordrenkten haar jurk tussen haar borsten en schouderbladen. Ze gunde haar gezelschap aan iedereen die naar voren stapte en die het aandurfde om zich te onderwerpen aan het oordeel van de dicht opgeengepakte toeschouwers wier ogen verrukt keken naar haar vochtige borsten, het indiscreet zwieren van haar rok en haar betoverende kuiten. Het waren voor het merendeels oudere mannen, die zich weer jong voelden door het verlangen, door de vervoering van de dans. Maar ook leeftijdgenoten die zich overgaven aan enkele danspasjes, in de hoop de charmes van de danseres na te bootsen, voordat ze hun kinderen een duwtje naar voren gaven om ze al dansend de kunst te laten afkijken.

Even later verloor de brunette haar evenwicht. Ze werd opzij gedrukt en struikelde over een lichaam van een veel oudere vrouw die op haar rug op de straatstenen gevallen was waardoor de menigte een pas achteruit deed alsof de klap van haar val hen achteruitduwde.

In de plotselinge stilte bleef het lichaam even stilliggen om daarna meteen te verkrampen. De vrouw sperde haar ogen open als antwoord

op de onnatuurlijke manier waarop haar rug werd gebogen, steunend op de schouders en het heiligbeen.

“Hij heeft me gebeten,” krijste het oudje met rauwe stem.

Een rumoer van schrik en verbazing was de reactie op die onverwachte kreet, dat daarna plaats maakte voor een kakafonie van luidkeels geuite meningen.

“Wie is het? *Varkevsviller?*”

“Maak eens wat ruimte!”

“Een laken, een laken!”

“Haal de muzikanten hiernaartoe!”

Ruimte werd er echter niet gemaakt. De menigte drong om het oudje heen. Degene die een wit laken bracht moest zich met zijn ellebogen naar voren werken. Net als de drie muzikanten vanaf het bordes. Ze kwamen bij de vrouw toen zij in al de greep van de stuiptrekkingen was, zelfs zonder dat ze nog het ritme hoorde. Ze hield de handen op de buik en kromde, draaide en spande haar rug van de pijn, als was ze een klein meisje.

“Ja, het is inderdaad *Concetta Varkevsviller*,” fluisterde iemand.

“Leg haar op het laken,” zei een ander waarna ze haar onder de oksels en bij de enkels vastpakten en er een wit laken onder haar werd geschoven. De menigte stond nu in een rechthoek om haar heen.

“Laat haar de muziek horen!” schreeuwde iemand.

“Roep de muzikanten!”

De eerste rij draaide zich om naar de muzikanten. Naar Ricchuiti die gewoonlijk de maat aangaf. Hij keek op zijn beurt naar Durante die de meeste ervaring had. Deze knikte naar zijn collega, zakte op zijn knieën, bracht zijn viool naar het oor van de ongelukkige en begon te spelen.

De jonge danseres met het donkere haar was intussen opgestaan. Ze keek met een verbijsterde blik naar haar geschaafde knieën. Gevangen tussen de mensen, werd ze een paar meter mee geduwd naar het centrum van de actie. Ze probeerde om zich heen te kijken. Klein van gestalte, bukte ze en probeerde tussen de benen door te kijken van degenen die voor haar stonden. Zij zag niets dat het tumult verklaarde dat haar had overvallen, en ook niet de muziek die luid in haar oor klonk, hoewel die niet langer uit de luidsprekers op het podium kwam. Rechttop, op zoek naar frisse lucht, maakte zij zich los en volgde de blikken die nu niet meer naar haar keken en kwam bijna op het laken te staan.

In het midden ervan zag zij een oude vrouw liggen, roerloos, met haar tong uit de mond. De mensen schudden hun hoofd en de drie muzikanten lieten hun instrumenten zakken, een laatste noot in de lucht achterlatend.

1982, in Sulrano

Lucia Negro stond gebogen over de uitgestalde groenten in de marktkraam. Ze betastte de cichorei, opende een paar van de kroppen om te zien welke de beste waren. Om haar heen was er het rumoer van de woensdagmarkt. Maddalena keek haar zonder iets te zeggen aan. Die zwijgzaamheid was nieuw. Haar dorpsgenoot, marktverkoopster van beroep en bemoeial van nature nam altijd als er markt was in Sulrano een paar minuten de tijd om bij te kletsen.

“Alles goed met je, Maddalena?”

“Ja hoor. Hoezo dat?”

“Nou ja, je kijkt me zo vreemd aan.”

“Ik verbaas me dat jij zo normaal doet.”

“En hoe zou ik dan moeten doen?”

“Heb je het nog niet gehoord dan?”

“Wat dan? Wat zou ik moeten weten? Oh Lena, je maakt me bang!”

“Toni is weer terug.”

Het kostte Lucia grote moeite om niet van streek te raken, maar haar benen trilden.

“Toni? Is Toni hier?”

“Ja, jouw Toni, Lucia. Jouw Antoni.”

Lucia greep in het wilde weg een krop cichorei en haalde haar schouders op.

“Nou en? Hoeveel krijg je van me?”

Ze betaalde Maddalena terwijl ze probeerde te glimlachen, daarna liep ze naar huis. Met een hart dat sneller sloeg dan haar pas liep ze op de brede straat, die rond het plein lag. Als het nu maar niet de intentie van Onze Lieve Heer was dat ze hem nu ontmoette, ze verdiende die kwelling niet. Ze had zelfs geprobeerd Antonio te vergeten. De eerste twee jaar was ze er niet in geslaagd, maar in de laatste twee jaar waren er een paar dagen geweest dat ze niet aan hem had gedacht.

Ze bereikte de voordeur van haar huis, zette de tassen met boodschappen op de grond en zocht in haar tas naar de sleutels. De deur ging op dat moment echter al open. Donato keek verbaasd op.

“O, ben je nu al terug?”

“Ja. Ik heb cichorei meegenomen.”

“Prima.”

Hij strekte zich uit om haar een kus te geven, maar trok zich schielijk terug toen hij een aantal andere mensen op straat zag lopen. Daarna

stapte hij naar buiten en hield de deur voor haar open zodat ze naar binnen kon gaan. Zij deed net of ze niets van zijn terughoudendheid had gemerkt.

“Ga je naar Lecce?”

Donato knikte. Daarna tilde hij zijn linkerhand op die de vioolkoffer vasthield.

“Als ik terug ben ga ik meteen door naar de repetitie.”

“Ben je er nog voor het avondeten?”

“Natuurlijk, waarom niet? Maak je dan aardappelkroketjes met pecorino voor me?”

Lucia glimlachte, ze stapte naar binnen en liet hem de deur achter zich dicht doen. Ze zette de tassen met boodschappen op de keukentafel, ging zitten en steunde met haar voorhoofd op haar handen en ellebogen.

Ze had hem al vier jaar niet meer gezien. Er was geen telefoontje geweest, geen brief in die lente toen ze met hem zou trouwen. Als hij echt terug was gekomen naar Sulrano wat zou er dan gebeuren als ze elkaar op straat tegenkwamen? Hoe zou ze zich moeten opstellen? Ze herinnerde zich de kussen van Antonio nog. Zijn grote handen zonder eelt, die meer gewend waren aan een pen dan aan een schop en die haar wang zacht maar toch mannelijk streelden. Ze ontdekte dat ze, overgelaten aan de herinneringen, verlangde naar die kus. Meer dan dat ze zich schaamde, schrok ze ervan.

“O, Lieve Heer, help me.”

Zij zag het al voor zich dat Maddalena haar glimlach als iets onbetamelijks zou interpreteren en dat er in het hele dorp over geroddeld zou worden. In een poging die gedachte uit te bannen, stond ze op, schoof haar stoel onder de tafel en zette een pan met water op het vuur.

“Maar is dat verhaal dan waar, dat Toni terug is?”

De vraag kwam met enige vertraging maar met de verontwaardiging die ze had verwacht.

“Ze zeggen van wel, mama.”

“De smeerlap, hij had in Amerika moeten blijven. Laat eerst zijn bruid op het altaar staan en komt daarna alweer zo snel terug!”

Met pijn merkte Lucia hoe subjectief de perceptie van tijd was.

“Ja, alweer vier jaar! En trouwens, we stonden niet op het altaar...”

“Als je je eenmaal verloofd hebt, ben je al zo goed als getrouwd. Onze Lieve Heer is er de getuige van.”

Onze Lieve Heer of niet, ze dacht er op dezelfde manier over.

“De omstandigheden zijn veranderd, mama, het is niet meer zoals toen.”

“Voor hen die in Jezus Christus geloven, veranderen de zaken nooit. Zie je nou wel dat Hij er goed aan deed om Donato op je pad te laten komen? Hij waakt over de verloren zielen, Hij laat ze nooit in de steek.”

Over Antonio had Lucia nog nooit iets tegen Donato gezegd, maar ze veronderstelde dat hij ervan op de hoogte was, omdat er in het dorp over was gekletst. Wie weet zou hij haar vragen wat ze voelde nu Antonio terug was. Wie weet of hij zich erover zou opwinden. Ze moest een antwoord paraat hebben als hij het haar vroeg. Niet per se het juiste. Ieder willekeurig antwoord.

Helaas wist ze eerst niet wat ze ervan moest denken. Ze had duidelijk het gevoel dat ze pas na een ontmoeting met Antonio zou kunnen begrijpen wat haar ware gemoedstoestand was. In een klein dorp als Sulrano zou die onzekerheid niet lang duren. Het kon op het plein gebeuren of bij de bakker, misschien op de begraafplaats. Het was maar een kwestie van dagen of ze zou hem tegen het lijf lopen. Ze kon alleen maar hopen dat het was wanneer ze met Donato hand in hand liep. Of misschien niet?

“Misschien ook wel!” ontsnapte het haar op luide toon.

“Wat zeg je nu? Het is echt waar dat Hij ze niet in de steek laat!”

“Ja mama, u heeft gelijk dat de zaken vandaag de dag niet zoveel verschillen. Ik ga nu aardappelen halen, gisteren heb ik Donato beloofd dat ik aardappelkroketjes op tafel zou zetten.”

“Ga maar. Ik blijf wel hier.”

Lucia deed een sjaal om de schouders, en ging naar buiten. Ze nam weer de zijstraat, liep rond het plein en kwam uit bij het bordes van de Pauluskerk. Het was nog vroeg, de aardappels konden wachten. De kerk was verlaten, maar ze begreep door het gesloten gordijntje dat de pastoor in de biechtstoel zat. Ze vroeg zich af of haar angst het gevolg was van een zonde die ze had begaan. Ze besloot dat dit niet het geval was. De liefdeskwellingen waar ze onder leed toen Antonio ervandoor was gegaan, had ze al gebiecht. Misschien hield ze niet op dezelfde manier van Donato als waarop ze van Antonio had gehouden, maar als het om de liefde ging werden de zonden niet in grammen afgewogen. Ze knielde in een van de kerkbanken in het middenschip, keek in de ogen van patroonheilige, boog het hoofd op haar gevouwen handen en vroeg hem of hij haar steun kon geven.

Lucia's concentratie werd een paar minuten later onderbroken door het geluid van lichte voetstappen. Don Gino liep door het middenpad van de kerk. Ze keken elkaar een momentje aan en bogen beide het

hoofd ter begroeting, daarna verdween hij in het priesterkoor, achter het altaar. Gino Marzo was een mooie man, iets ouder dan dertig jaar. Een paar jaar geleden was hij in Sulrano benoemd en hij had zich op een rustige manier in de gemeenschap gevoegd, zonder wrijvingen te veroorzaken of af te wijken van gewoonten die door de oude overleden pastoor waren ingesteld. Toen ze hem zijn eerste mis had zien opdragen, had Lucia gedacht dat zo'n jonge priester een flink aantal veranderingen in de gemeenschap zou doorvoeren. Zo was het niet gegaan en niemand had zich over hem beklaagd, misschien wel daarom. Terwijl ze aan die gebeurtenis terugdacht, herinnerde Lucia zich ook dat ze toen, midden tussen de geknielde en biddende gelovigen, door haar gevouwen vingers heen had geflirt met haar Antonio. In de ruimte waar ze nu was realiseerde ze zich dat, zelfs als ze ontkwam aan een ontmoeting in een van de straten van het dorp, de ogen van de hele gemeenschap op hen zouden zijn gericht om hun reactie te peilen, zodra zij en Antonio de volgende zondag allebei naar de kerk kwamen.

Vrijdag 20 mei 2016, in Lecce

Wat doe ik hier eigenlijk? Zie je nou wel, hij staat op het punt om het me te vragen. Hij kijkt die dronkaard die nu aan het woord is al niet meer aan en is op zoek naar het volgende slachtoffer. Zijn ogen zijn verdomme op zoek naar mij! Daar, hij heeft me gelokaliseerd! Nu ben ik aan de beurt. Wat doe ik hier? De waarheid? De waarheid te weten komen! De waarheid is dat ik hier niet zou zijn als ik het wist.

“Nieuwelingen stellen zich gewoonlijk voor, de eerste keer dat ze hier zijn. Zou je ons kunnen vertellen wie je bent en waarom je hier zit?”

Gelsomino trok nauwelijks waarneembaar zijn dikke wenkbrauwen op. Hij glimlachte naar de therapeut, maar alleen omdat hij zich niet meer kon herinneren wanneer hij voor de laatste keer door een onbekende werd getutoyeerd. Hij keek de kring mannen rond, waar hij tussen zat. Hij had zo’n sessie wel eens gezien in Amerikaanse films. Hij haalde diep adem, ontspande zijn middenrif en gelukkig voor hem kon hij een van vele mogelijke waarheden over zijn lippen krijgen. Hij zou dit het liefste zo houden.

“Ik ben Luigi en ik ben hier omdat ik afhankelijk ben van de meningen en het oordeel van mijn vrouw. Ik bel haar om de haverklap om haar om raad te vragen...,” zei hij aarzelend.

Het leek hem dat hij op de gezichten van de aanwezigen een zekere verbijstering bespeurde, in sommige gevallen zelfs afkeer van hen die dachten dat zij wel andere, serieuzere problemen hadden.

“Wat geen probleem zou zijn,” ging hij verder, gesterkt door die verwijtende blikken, “ware het niet dat ze al zes jaar dood is, en hoewel ik denk dat ze me antwoordt, is het nogal onwaarschijnlijk dat ze dat ook werkelijk doet.”

Een uur later toen de meeste kringgenoten de zaal al hadden verlaten, hield de psycholoog Gelsomino bij de deur tegen.

“Het gebeurt niet vaak dat ik in mijn werk mensen tegenkom die hun probleem ironisch benaderen, zoals u dat zo-even deed.”

Uit de overgang naar het formelere ‘u’ maakte Gelsomino op dat hij was gepromoveerd van zomaar een gek tot iemand die zich daar bewust van was.

“Dat kan ik me voorstellen.”

“Dat is meestal ook een goed begin.”

“Het woord ‘begin’ daar hik ik behoorlijk tegenaan,” was het zuchtende commentaar van Gelsomino. “Het veronderstelt dat we nog heel wat zullen moeten ploeteren voor we ergens komen.”

“Soms, ja.”

“Ik heb trouwens niet veel ironie hierbinnen opgemerkt.”

“Inderdaad. Het soort patiënten dat dit net als u gebruiken, waren er vandaag niet.”

“Het soort patiënten? We worden meteen in hokjes ingedeeld, merk ik. En wie zijn die grappenmakers zoals ik dan, als ik vragen mag...?”

“Bijvoorbeeld degenen met een eetstoornis. Dat kan u vreemd lijken, maar dat zijn meestal meisjes die zich perfect realiseren wat hun probleem is, ze maken er grappen over, maar ze zijn tegelijkertijd niet in staat zich ertegen te verzetten. Voor hen is het begin van de therapie slechts een start...”

Gelsomino beperkte zich tot een knikje.

“En dan zijn er degenen die hier met tegenzin zitten. Veelal als gevolg van een verplichte disciplinaire maatregel. Hun ironie zit gewoonlijk vol wrok en pijn. U zit bij de politie, nietwaar?”

Gelsomino begreep waar de psycholoog van het begin af aan heen wilde. Hij streek over zijn buik. Hij was niet dik maar zijn een meter vijfentachtig, gevoegd bij het feit dat hij weinig beweging kreeg, bezorgde hem een indrukwekkend figuur.

“Nee, anorexisch ben ik zeker niet...”

De psycholoog glimlachte.

“Maar ik val evenmin in de tweede categorie. Mijn staat van dienst is vreemd genoeg smetteloos,” concludeerde de politiemann.

“Vreemd genoeg?”

“Beweren ze niet dat als je in de psychiatrie werkt, je zelf ook een beetje gek wordt? Denkt u niet dat wanneer je een commissaris bij de afdeling moordzaken bent, dat dit ook voor jou opgaat?”

“En dus?”

“Wilt u weten waarom ik hier ben? De echte aanleiding? Ik heb een weddenschap verloren.”

De psychiater keek hem nieuwsgierig aan.

“Van een collega?”

“Nee. Van mijn overleden vrouw, natuurlijk!”

De psycholoog boog ontmoedigd zijn hoofd, niet in staat het verhaal van Gelsomino te stoppen.

“Ik had haar gezegd dat ik haar niet meer zou bellen. En zij zei: *wedden dat het je niet lukt?* Wat moet ik zeggen, dokter. Ik heb verloren.”

“Uw vrouw lijkt me iemand met een sterk karakter.”

“Zou u me er niet aan moeten herinneren dat ze dood is?”

De psycholoog hield zijn rechterduim en wijsvinger tegen zijn lippen en sloeg daarna zijn armen over elkaar.

“Het lijkt erop dat ze dat nog niet is.”

“Dan is dus toch waar wat ik me zojuist bedacht in de kring. Toen ik, ik geef het toe, niet echt luisterde naar degene die voor me was: dat er meerdere waarheden zijn. Dat het moeilijk is er eentje te kiezen.”

“We leren hier er eentje te kiezen die het minste ongemak veroorzaakt, Luigi.”

Gelsomino knikte nogmaals, zonder te antwoorden.

“Zien we elkaar de volgende week weer?”

De commissaris hield de onderzoekende blik van de psychiater een tijdje vast terwijl hij naar een antwoord zocht.

“Ik hoor wel wat mijn vrouw ervan zegt en laat het u weten,” zei hij uiteindelijk. Hij hief zijn hand op en liep naar de uitgang.

Terwijl hij naar zijn auto wandelde realiseerde hij zich dat hij zich onbeschoft had gedragen en hij dacht er even aan om terug te gaan. Maar toen hij de hoek omging en de Via Vito Fazzi insloeg, waar hij zijn auto had geparkeerd, begon zijn telefoon in zijn broekzak te trillen en verdween zijn berouw in het rijk der vergetelheid.

“Hallo?”

“Goedendag commissaris. U spreekt met Frisco.”

“Er ligt een lijk op mijn pad...,” grapte de commissaris meteen.

Professor Frisco was het hoofd van de afdeling Pathologie van het Medisch Justitieel Instituut in Bari. Het was een oude kennis van de commissaris en hij vertrouwde hem volledig. Ze tutoyeerden elkaar niet, maar ze veroorloofden zich wel om als goede vrienden grappen over elkaar te maken.

“Wanneer ik het met u over lijken heb, commissaris, is dat omdat die al op mijn tafel liggen.”

“Ik bedoelde dat die op het punt staan op mijn bureau te belanden.”

“Daar ga ik niet over. Ik belde u alleen om u op de hoogte te stellen van een opvallende bevinding. Ik zou zeggen dat dit gesprek een procedurele anomalie is.”

Gelsomino zuchtte. Hij wist heel goed dat Frisco altijd een zeer nauwgezet man was, dat als er iets was wat hem verwonderde en hij het nodig vond om de hoorn van de haak te nemen om hem te bellen, daarmee de bureaucratie te omzeilend, de term *procedurele anomalie* een eufemisme was om voor hem de pil te vergulden.

“Zegt u het maar, professor. En sorry dat ik uw goedendag nog niet heb beantwoord.”

“Maakt u zich geen zorgen. Ik was op kantoor om mijn bureau wat op te ruimen. Dat doe ik bijna elk jaar. Dus gewoonlijk krijg ik dan weer de dossiers van minstens zes maanden oud onder ogen. Nou ja, om een lang verhaal kort te maken, ik bladerde weer door een dossier van een jaar geleden dat ik bijna was vergeten.”

Gelsomino verwonderde zich in stilte. Dat Frisco een openstaand dossier zou vergeten, kon hij zich haast niet voorstellen.

“Zodra ik de naam van de patiënt zag,” vervolgde de patholoog, “schoot het me weer te binnen dat ik aan de rechercheurs had gemeld dat er sprake was van een mogelijke moord, maar daarna hoorde ik niets meer. Ik zou op zijn minst een verzoek hebben moeten krijgen om het rapport op te sturen, toch?”

“Zonder enige twijfel. Ik stap nu in mijn auto, dokter Frisco. Een ogenblikje, dan zet ik u op de speaker.”

“Wilt u dat ik u wat later terugbel?”

“Nee, gaat u maar door. Ik stel me voor dat u al heeft nagegaan of uw rapport bij het Openbaar Ministerie terecht is gekomen?”

“Het lichaam is niet bij mij beland omdat er een gerechtelijk onderzoek werd gevraagd.”

“O nee? Hoe dan? Via een ziekenhuis? Was het een jong iemand?”

“Inderdaad, via een ziekenhuis, maar het was het stoffelijk overschot van een oudere vrouw. Ze leed aan een terminale kanker en volgde een behandeling met een experimentele therapie. Ze had vooraf ingestemd met een autopsie als ze zou komen te overlijden. Dat is heel normaal wanneer ze de klinische effecten moeten onderzoeken van nieuwe geneesmiddelen.”

“En u kwam op het spoor van een doodsoorzaak dat wees op moord?”

“Precies.”

“En uw diagnose?”

“Zoals vaak het geval is, was de uiteindelijke doodsoorzaak atriumfibrilleren, maar het fysiologische beeld van de patiënt was gecompromitteerd. Ik zou zeggen extreem gecompromitteerd, met wijdverspreide bloedingen, dus het is normaal dat het hart het begaf.”

“Zei u niet dat de vrouw leed aan een uitgezaaide tumor?”

“Ja, inderdaad. Maar het tumorweefsel, ook al was het uitgezaaid, was wel begrensd. Een soortgelijke aantasting van de organen past meer bij veranderingen van de functies van het cerebrospinale en het vegetatieve systeem. Een reactie op een giftige stof in het lichaam, om duidelijk te zijn.”

“Ze zou zijn vergiftigd?”

“Ik denk van wel. Ik zeg ‘denk’ omdat ik niet op de hoogte ben van de details van het therapeutisch protocol waaraan zij deelnam. Ik wil een geneesmiddel niet verwarren met een vergif, maar het leek mij juist de plaatselijke autoriteiten te waarschuwen die zich over het lichaam hadden ontfermd. Zodat zij konden beslissen hoe daarmee om te gaan in samenspraak met de artsen die haar hadden behandeld.”

“En aan wie heeft u het gemeld?”

“Het hoofd van de Carabinieri in Sulrano.”

Gelsomino fronste zijn voorhoofd.

“Sulrano?”

“Een klein dorpje in de Grecia-Salentina waar ze dat Grieks klinkende dialect nog spreken. Maakt u zich geen zorgen, tot voor kort wist ik ook niet waar het lag.”

“Nooit van gehoord,” merkte Gelsomino op. “Hoe dan ook, gaat u door. U zei me dat u het aan de plaatselijke politie had gemeld, en...?”

“En verder niets.”

“Dat wil zeggen?”

“Dat ik er verder niets over heb gehoord. Dat is vreemd, vindt u niet?”

Gelsomino dacht er even over na. Hij wist dat de volgende vraag nutteloos zou zijn.

“En als de dokters nu aan de politie hadden laten weten dat dit middel deel uitmaakte van de therapie?”

“Ik ben geen oncoloog,” zei Frisco, “maar ik vraag me werkelijk af of een verbinding die zo’n effect heeft op het zenuwstelsel van enig nut is in de behandeling van een tumor. Bovendien, zelfs als dat wel zo was, lijkt het me absurd dat er na een signaal van de patholoog niet een verzoek komt voor meer gedetailleerde documentatie, en dan heb ik het niet over de gerechtelijke autoriteiten, maar over de medici waarvan het verzoek tot autopsie afkomstig was.”

“Zegt u nu dat, nadat ze om het onderzoek hadden gevraagd, de medici niet naar de resultaten hebben geïnformeerd?”

“Dat zeg ik, ja.”

“Akkoord, professor, het is u gelukt om mij nieuwsgierig te maken. Maandag pleeg ik wat telefoontjes en dan laat ik het u weten. Stuur u me het dossier maar per email. Hoe heette die vrouw?”

“Concetta Salerno. Dank u wel, commissaris.”

“Geen dank. Ik weet hoe vervelend u het zou vinden wanneer u hetzelfde dossier bij de volgende opruimessie opnieuw tegenkomt.”

Voordat ze afscheid namen kon Frisco hem niet anders dan gelijk geven.

Maandag 23 mei 2016, in Lecce

Gelsomino ging achter zijn bureau zitten, leunde achterover in zijn bureaustoel en keek om zich heen. Hij bekeek een voor een de muren van zijn kantoor, vervolgens de dossierkasten die tegen die muren stonden en waarvan de planken doorzakten onder het gewicht van de tientallen dossiermappen. Tenslotte de stapel papieren op het bureaublad voor hem. Hij zag geen enkel voorwerp waaruit bleek dat hij een privéleven had. Natuurlijk, elk vel papier in die kamer vertelde een verhaal waarin hij een hoofdrol had gespeeld, waar hij veel energie en emoties in had gestopt, maar daar ging het niet om. Het was geen toeval geweest dat in dezelfde dagen waarin hij zich bewust werd hoe armoedig en onpersoonlijk zijn kantoor was, hij had besloten om naar de therapeut te gaan. Dat was het punt. Een of ander intern circuit maakte kortsluiting.

Zijn moment van introspectie werd onderbroken doordat de deur openzwaaide.

“Had u mij geroepen, chef?”

Gelsomino boog het hoofd en krabde zich op het voorhoofd.

“Nee, Colazzo, helemaal niet.”

“Maar dat zeiden ze me daarnet.”

“Dat was gisteren, agent.”

“Assistent, commissaris. Assistent.”

Colazzo was een jonge voormalige agent van de Carabinieri die Gelsomino het vorige jaar had leren kennen in Morciano di Leuca tijdens een onderzoek. Toen de zaak werd afgesloten had Colazzo aan Gelsomino gevraagd of hij hem kon helpen bij de overstap van de gemeente- naar de rijkspolitie. Zo was het ook gegaan. Agent Colazzo had verlof opgenomen en was op wonderbaarlijke wijze voor het toelatingsexamen geslaagd dat die overstap mogelijk maakte met behoud van zijn rang en hij werd aangesteld als assistent van de commissaris. Hij was een noeste werker, bescheiden maar attent, een van de weinigen die de commissaris, met zijn wisselende stemmingen om zich heen kon velen.

“U heeft dus niets van me nodig. Dan ga ik terug naar mijn eigen werk.”

“Wacht even, Colazzo. Ik heb je eigenlijk wel nodig voor een paar klusjes.”

Colazzo knikte en liet daarmee weten dat hij beschikbaar was.

“Kun je voor mij het nummer van het politiebureau in Sulrano opzoeken?”

“Surano?”

“Nee, Sulrano.”

“Nooit van gehoord.”

“Gelukkig heb ik nu alleen het telefoonnummer nodig en geen routebeschrijving hoe er te komen.”

De jonge politieagent incasseerde het sarcasme van zijn baas, dat hij al gewoon was, maar dat hij nog niet wist te vermijden. Hij hief zijn hand op als groet en liep naar de deur.

“Colazzo, er is nog wat...”

“Een kop koffie, chef, ik weet het,” zei hij zonder zich om te draaien.

Gelsomino glimlachte, wachtte tot de deur van zijn kantoor dicht was en draaide het nummer van het parket om te weten te komen op welk bureau het rapport van zijn vriend de patholoog was blijven steken.

Maandag 30 mei 2016, in Lecce

Gelsomino werd op zijn mobieltje gebeld door de officier van justitie Pisa toen het al donker werd. De commissaris had net Piazza Sant'Oronzo achter zich gelaten en liep nu op de Via Vittorio Emmanuele. Hij was van plan zich te laten leiden door een geur of kleur in de keus van het restaurant waar hij deze avond zou gaan eten.

“Nog op kantoor, mijnheer de officier?”

“Niet uw schuld, commissaris, wees gerust.”

“Dat is een hele opluchting...Zegt u het eens.”

“Ik heb wat navraag gedaan met betrekking tot de informatie die u mij een paar dagen geleden gaf. Een beetje onder de radar om eerlijk te zijn.”

“Onder de radar?”

“Nou ja, als je het handelen moet nagaan van een betrokkene bij de politie, vraagt dat om een zekere terughoudendheid.”

Terwijl hij aan dat telefoontje terugdacht, vroeg Gelsomino zich af of die terughoudendheid een synoniem was voor laksheid of zelfs gewoon een gebrek aan tijd om het probleem aan te pakken. Toen hij de officier een week geleden had gebeld, hem had uitgelegd wat Frisco had verteld en de officier had aangeboden dat zelf uit te zoeken te beginnen met een telefoontje naar het politiebureau in Sulrano, had Pisa hem gevraagd daarmee te wachten omdat hij zelf eerst informatie wilde verzamelen.

“Zeker, dat begrijp ik. En... bent u iets te weten gekomen?”

“Ik heb nog geen antwoord op de belangrijkste vraag of de verbinding die door Frisco in het lichaam is gevonden nu wel of niet thuis hoorde in het medisch protocol waar mevrouw Salerno aan meedeed. Ik heb de vraag voorgelegd aan de medici die haar onder behandeling hadden, maar ik wacht nog op het antwoord. Maar los daarvan vind ik het toch de moeite waard om ons in deze zaak te verdiepen, want het is duidelijk dat er iets mis is gegaan in de procedure.”

“Ik vraag me af,” zei Gelsomino, “waarom er bij de dokters die om de autopsie hebben gevraagd, geen belletje ging rinkelen toen de resultaten uitbleven?”

“Tsjaja, ze hebben me wel een verklaring gegeven, maar dat was volgens mij er meer een om zichzelf in te dekken. Ze zeiden dat ze heel veel patiënten geïncludeerd hadden in het onderzoek en dat de procedure weliswaar een autopsie voorschreef, maar als daarna de

resultaten daarvan niet terugkomen, de voortgang van het computerdossier van die patiënt stopt en dat dit onopgemerkt blijft totdat er iemand is die een algemene controle doet van het patiëntenbestand.”

“En er is niemand geweest die dat heeft gedaan.”

“Daar lijkt het op. In ieder geval is het duidelijk dat er sprake is geweest van nalatigheid, door wie is niet duidelijk, maar feit is wel dát het nalatig was. Of dit het gevolg is van een slordigheidje of een bewuste actie om een misdrijf te verbergen, zullen we moeten bezien.”

De commissaris was er bijna van overtuigd dat Frisco's intuïtie juist was en hij herhaalde zijn eerdere verzoek om zo een slechte indruk bij zijn vriend de patholoog te vermijden.

“Wilt u dat ik een bezoek breng aan het dorp om wat bewijsmateriaal te verzamelen?”

“Ik vraag u om meer dan één bezoek, commissaris.”

Gelsomino stond stil.

“Een melding van een patholoog en zeker een met deze strekking, mag niet zomaar ergens in het niets verdwijnen. Het hoofd van de Carabinieri op die politiepost daar, adjudant Colella, is al op de hoogte van uw komst en zijn bevoegdheden zijn aan u overgedragen, commissaris.”

Gelsomino rook meteen de onmiskenbare stank van problemen. De ervaring uit Morciano, waar hij de leiding had gehad over een onderzoek waarin hij was bijgestaan door enkele lokale politieagenten, had ertoe geleid dat hij Colazzo goed had leren kennen, maar had hem ook de naam gegeven van een commissaris die het leuk vond om een onderzoek in de wielen te rijden dat gewoonlijk door het plaatselijke garnizoen van de politie werd uitgevoerd.

“Zegt u me nu dat ik nog een keer een politiepost elders moet gaan leiden, mijnheer Pisa?”

“Ik zou dat niet zo willen stellen, Gelsomino. Uw taak zal meer coördinerend zijn. Of..., disciplinerend zo u wilt. Een politieman met zoveel jaren ervaring als u zou blij moeten zijn om zijn collega's in het korps bij de les te kunnen houden.

De commissaris boog zijn hoofd, sloot zijn ogen en krabde zich in zijn nek. Hij probeerde zich zijn intrede in het politiebureau van Sulrano voor te stellen, tussen twee rijen agenten door die hem kwaad aankeken.

“Dank u wel voor deze geweldige kans, mijnheer de officier...,” was zijn ironisch commentaar.

“Geen dank, Gelsomino. Graag gedaan!”

Colazzo was de volgende dag, toen hij het kantoor op het politiebureau binnenkwam, de eerste die met de hoofdpijn van Gelsomino werd geconfronteerd. De avond ervoor was de commissaris uiteindelijk terechtgekomen in een wijnbar aan de Via Umberto, vlak bij de basiliek Santa Croce. Hij had alleen een plekje aan de toog kunnen bemachtigen, maar dat maakte niet zoveel uit want de mededeling die hij net had gekregen, had zijn eetlust bedorven en hem dorstig gemaakt.

“En..., hoe is het vervolgens gegaan met dat telefoontje aan mijn oud-collega's?” vroeg Colazzo.

“Ik heb nog geen telefoontje gepleegd. De officier heeft dat op zich genomen.”

“Dat is tenminste één kopzorg minder!”

“Het spijt me je te moeten meedelen, agent, dat...”

“Assistent, commissaris, weet u nog wel...?”

“Luister, Colazzo. Het woord ‘assistent’ aan het begin van een zin klinkt niet lekker. En bovendien is het ook neerbuigend. Waarom zou ik een term moeten gebruiken die ons er steeds aan herinnert dat je mijn ondergeschikte bent? Accepteer het maar gewoon. Of ik blijf je ‘agent’ noemen of alleen maar Colazzo en dan zijn we van het probleem af.”

“Ik ben een ondergeschikte...”

“Maar wat is je voornaam eigenlijk? Misschien moet ik je de ene keer bij je naam en de andere keer bij je achternaam noemen, om te variëren.”

“Laat maar zitten...”

“Assistent, zeg me je naam. Dat is een bevel.”

Colazzo schudde berustend zijn hoofd.

“Ugo.”

“Wat is daar mis mee? Zo heet ook de hond van mijn neef.”

Colazzo zuchtte omdat hij wist dat hij de bijtende ironie van Gelsomino nieuw leven had ingeblazen.

“U zei net dat het u speet om mij mee te delen...wat?”

“Dat je vanavond je koffer moet pakken want we gaan samen de Dag van de Republiek¹ vieren in Sulrano. Aparte kamers, Ugo, want jij lijkt me er een die nogal snurkt.”

¹ Festa della Repubblica – De Dag van de Republiek wordt elk jaar op 2 juni gevierd en is in Italië een officiële vrije dag

1982, in Sulrano

Die zondag stond, zoals ze al had voorzien, het hele dorp op het kerkplein, met de rug naar de kerk en met de ogen alleen op haar gericht. Ze stonden allemaal buiten, behalve hij.

Lucia herinnerde zich dat Antonio altijd te vroeg was voor hun afspraakjes en ze voelde dat hij al binnen was. Ze stelde zich hem voor op de eerste rij niet ver vanwaar hij vier jaar eerder had gewacht op zijn toekomstige bruid. Alsof hij dit keer misschien de blikken, de afkeuring en het geroddel afwachtte die met haar mee naar binnen zouden gaan, en over hem heen zouden komen.

Ze liep tussen de mensen door terwijl ze zichzelf ertoe dwong niet al te hard in de hand van Donato te knijpen, die hard en bezweet aanvoelde. Die hand was voor haar de bevestiging dat haar echtgenoot zijn eigen strijd voerde, dat hij dat alleen deed, net als zij.

De grote middendeur van de kerk was gesloten, die werd alleen geopend op de feestdag van de patroonheilige. Ze gingen daarom door de kleine deur links daarvan naar binnen en liepen verder door de smalle zijbeuk naar voren. Ze hield haar hoofd gebogen, maar Lucia wierp tussen de eerste twee pilaren door een blik naar de zijbeuk ertegenover. Ze herkende hem meteen. Antonio was er, hij zat niet in de eerste kerkbank maar leunde tegen de laatste pilaar, zijn gezicht naar het altaar gekeerd.

Ze voelde haar hart een slag overslaan en in haar borst bonzen voordat het weer normaal sloeg. Lucia stond stil en vroeg haar man niet verder te lopen maar een paar passen terug te doen om te gaan zitten in een van de achterste kerkbanken. Voor de eerste keer die ochtend keek hij haar recht in de ogen, knikte en liep met haar naar een plek waar het profiel van Antonio niet meer te zien was.

Door het middenpad begon de stoet dorpingen de kerk te vullen. De pastoor, Don Gino, zat op het koor voor het altaar, wat zijn gebruikelijke plek was en waar alle vrouwen, die niet zo jong meer waren maar ook niet al te oud, goed zicht op hem hadden. Hij keek deze keer met verbazing de kerk in, misschien omdat het allemaal zo langzaam verliep, misschien omdat hij in verwarring werd gebracht door het ongewone grote aantal gelovigen dat deze keer de zondagsmis bijwoonde.

Toen het eindelijk stil werd in de kerk, stond de priester op, liep naar het altaar, knielde en kuste het en begon met de mis.

“In naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest.”

“Amen,” antwoordde het kerkvolk.

Het hoofd van Donato was nog steeds gebogen en terwijl Lucia nog niet eens haar handen had samengevouwen na het kruisteken, zag ze het gezicht van Antonio achter de pilaar tevoorschijn komen. Hij zocht haar met zijn diepe donkere ogen terwijl de priester verder ging met een frase uit het misritueel.

“Moge de Heer, die onze harten in liefde en in het geduld van Christus leidt, met u zijn.”

Lucia trachtte haar blik neer te slaan voordat zij die van Antonio opving, maar ze was er te traag mee; zij boog pas haar gezicht toen ze al in de pupillen van haar vroegere geliefde keek.

Op dat moment begreep ze dat liefde alleen kan eindigen uit verveling en dat zij de tijd niet had gehad om die verveling te ervaren. Ze draaide zich gegeneerd om naar Donato, glimlachte naar hem, pakte zijn hand vast, maar ze deed dit terwijl ze zich tegelijkertijd afvroeg of Antonio zich had omgekeerd juist omdat die ene zin op dat moment door het kerkgewelf klonk. Ze was geneigd die woorden, *Heer, hart en liefde*, te verbinden als punten van een mysterieuze tekening waarin zij leek te zien dat wat Antonio van haar zou hebben verwacht: het geduld om te wachten op de goedheid van de Heer die hun harten in een nieuwe liefde bijeen zou brengen. Ze probeerde die gedachten te verjagen, zich op de mis te concentreren, zich in God te verliezen. Maar toen Don Gino zijn preek begon met de verwelcoming van de terugkeer van Antonio, gaf ze de strijd op.

“De Heer biedt altijd een tweede kans,” begon Don Gino. “Vandaag zijn wij allen zeer verheugd dat een van onze broeders in ons midden is teruggekeerd om deze kans te grijpen. Hij had ons verlaten om zijn verlangen naar kennis te volgen. En wij herinneren ons goed dat velen van ons dat verlangen beschouwden als een zonde van egoïsme, een ondeugd die hem naar verre oorden leidde, ondanks het feit dat het dorp zijn aanwezigheid nodig had, ondanks het leed dat hij zijn familie berokkende, degenen die hem liefhadden. Als onze broeder nu hier bij ons is, dan is dat omdat de Heer een plan met hem heeft in onze gemeenschap, omdat Hij ons wil zeggen dat zelfs als het verlangen naar kennis door de zonde besmet was, het nu de tijd is om het te gebruiken voor het algemeen welzijn. Welkom terug, Antonio.”

Terwijl de honderden hoofden zich omdraaiden om evenzoveel neuzen in Antonio's richting te bewegen, keek Lucia toe hoe hij de

priester met een vriendelijk knikje bedankte, wat haar weinig in overeenstemming leek met de afkeer en schaamte die hij ongetwijfeld voelde. Zij zette zich schrap voor dezelfde aandacht die er ook meteen was toen die hoofden zich weer omdraaiden en haar kant opkeken.

“Je weet dat hij schijt aan iedereen heeft!”

Geschokt door Donato's uitbarsting, wendde Lucia zich met een zachte blik tot haar echtgenoot. Zij merkte zijn trotse houding op, die de blikken trotseerde waaraan zij juist zo hard probeerde te ontsnappen.

Dinsdag 31 mei 2016, in Sulrano

Het toerisme zal wel niet veel bijdragen aan de gemeentekas, dacht Colazzo nadat hij tevergeefs online naar een tijdelijk onderkomen in Sulrano had gezocht. Hij had er zich bij neergelegd en maar aan Gelsomino gemeld dat hij twee kamers had geboekt in hotel 'Palazzo Baldi' in Galatina. Hij kende de eigenaren al jaren en had ontdekt dat je vandaaruit het kleine dorpje waarvan hij nog nooit had gehoord in slechts 10 minuten kon bereiken.

Nadat ze hun bagage in het hotel hadden achtergelaten kwamen ze tegen drie uur in de middag in Sulrano aan, onder een stralend diepblauwe hemel die het gebied van de Salento zo vaak aan iedereen schonk. Het was een bijzonder warme dag door de ongebruikelijke windstilte. Het leek eerder op een middaguur van een dag in juli dan een middag aan het begin van de lente.

Het verkeersbord op de toegangsweg dat een maximumsnelheid van 50 km/uur aangaf, was half verroest. Ze reden een paar honderd meter langs huizen aan een straat waarlangs geen trottoir lag. De weg was van zichzelf al smal genoeg, maar werd nog gevaarlijker door de stoepjes voor de voordeuren van de huizen.

Langzaam reden ze door de hoofdstraat en namen de tijd om links en rechts te kijken bij elke kruising die eerder het begin was van een voetpad dan een echte zijstraat. Je zag er groepjes bejaarden die bij elkaar zaten om te kletsen.

Gelsomino kende het gebied van de Salento goed: *Achter de voordeur is het mooier dan buiten*, zei hij vaak. Hij wist dat je geen oordeel mocht vellen afgaande op het straatbeeld alleen. De schoonheid van de kleine dorpjes was voor het oog verborgen en liet zich pas zien als je de huizen binnenging of de hofjes, de binnenplaatsen, de tuinen, de galerijen en duiventillen zag, of wanneer je afdaalde in de ondergrondse oliemolens. Sulrano gaf hem nog meer dan anders de indruk dat het een dorp was die zich verborgen hield voor de ogen van iedereen die slechts op doorreis was. Toch kon hij op het eerste gezicht niet zeggen waarom dat was.

Hij zag dat de kozijnen van de ramen en deuren nog van groen gelakt massief hout waren en dat ze niet vervangen waren door het gebruikelijke afzichtelijk messingkleurige aluminium dat al tientallen

jaren werd toegepast onder het mom van praktische bruikbaarheid. De huizen zelf hadden iets vreemds maar toch vertrouwds over zich, dat de commissaris pas na een paar minuten observeren kon benoemen: ze waren oud. Geen één ervan was opgeknapt of gerestaureerd. Gewoon oud. Met witte muren ontsierd met spijkers, ijzeren waslijnen met knijpers, met grijs en oranje dooraderde natuurstenen drempels, gewelfde doorkijkjes op met stenen geplaveide laantjes.

Ze parkeerden aan de rand van een verlaten plein. Een beeld van de Heilige Andreas, uit tufsteen gehouwen, stond hoog op een sokkel en keek naar de verte alsof hij wilde zeggen dat aan zijn voeten niets levends of interessants te zien was.

Colazzo zag wat beweging en door zijn wenkbrauwen op te trekken, maakte hij er Gelsomino op attent. In de schaduw, amper zichtbaar door een raam van een bar die uitzag op het plein, was het verwrongen silhouet te zien van een menselijke figuur. Ze liepen naar de bar en gingen naar binnen, groetten met een knikje de twee mannen die achterin aan een tafeltje zaten met glazen en speelkaarten voor zich. De barman kwam tevoorschijn uit een naastgelegen ruimte dat door een gordijn was afgesloten. Hij zei niets, stak zijn kin naar voren en sperde daarbij amper zijn ogen.

Gelsomino begreep dat er iets aan hem werd gevraagd en hij bestelde.

“Twee koffie graag.”

De kopjes waren kokend heet. De commissaris zag dat Colazzo zonder met zijn wimpers te knippen de gloeiendhete inhoud opdronk. Hij wachtte twintig seconden voor hij zelf ook een slok nam en maakte daarvan gebruik om aan de barman te vragen waar ze het politiebureau konden vinden.

“Als je de straat inrijdt zie je het bord vanzelf.”

“Die straat?” vroeg Gelsomino terwijl hij naar de deur wees. Hij kreeg nogmaals een knikje met de kin en maakte daaruit op dat het antwoord bevestigend was. Onaangedaan legde hij twee euro op de toonbank en zonder het wisselgeld af te wachten liep hij naar buiten waar Colazzo zich enkele seconden later bij hem voegde.

“Er staan hier wegwijsborden, Ugo! Heb je het door? We kunnen ons niet vergissen,” zei hij spottend tegen Colazzo terwijl ze de naar de auto liepen.

“Nou dat is ook een boer op klompen!”

“Huh? Wat bedoel je?”

“Ik bedoelde dat die kerel niet echt meegaand was, dat hij niet echt klantvriendelijk was.”

De commissaris gaf hem met een knikje gelijk, stapte in de auto, reed rond het standbeeld en sloeg de straat in die de barman waarschijnlijk had aangewezen. Inderdaad zagen ze meteen het blauwwitte uithangbord van de carabinieri rechts voor hen.

Ze parkeerden aan de kant van de straat op een meter afstand van het toegangshek. Als het hoge gegalvaniseerde hek er niet was geweest en er niet een trottoir omheen lag dat een ruimte van ongeveer een meter overliet tussen de muren van het gebouw en het hek zelf, zag de kazerne eruit als elk ander huis in het dorp. Oud en witgekalkt met groene luiken.

Ze belden aan bij het toegangshek, zeiden wie ze waren tegen de mat klinkende stem uit de intercom die waarschijnlijk toebehoorde aan de man die nu een gordijntje opzieschoof om de twee klanten te begluren.

Het scheelde nog maar een paar minuten of het moment was daar dat Gelsomino zich had voorgesteld: zijn binnenkomst op het bureau waar hij bekeken zou worden met de vijandige blikken van iedereen die zich tegen zijn zin moest schikken naar zijn gezag. Een gezag dat ze niet zouden willen erkennen en dat hij ook helemaal niet uit wilde oefenen. Het hek werd opgedaan en de twee politiemannen liepen het gebouw in. In tegenstelling tot wat hij zich had voorgesteld stonden er slechts twee politieagenten hen op te wachten om hen naar het bureau van hun chef te brengen, maar ze deden dat wel met een lang gezicht.

Toen ze zijn kantoor binnenliepen, bleef adjudant Colella achter zijn bureau zitten. Hoewel zijn gezicht aan rechercheur Eddie Valiant uit de Disneyfilm *Who framed Roger Rabbit?* deed denken en dus een zekere empathische tederheid uitstraalde, stond de kaak van Colella zo strak dat Gelsomino betwijfelde of hij in staat zou zijn om te spreken.

“Adjudant Colella? Aangenaam kennis te maken. Ik ben commissaris Gelsomino. En dit hier is mijn assistent Ugo Colazzo.”

Colella keek naar de commissaris, zijn uitgestoken hand en zijn gezicht, bleef onbeweeglijk en nam hem met een uitdagende blik op.

“Was de komst van de cavalerie echt nodig?”

“Neem me niet kwalijk?”

“Hebben ze de cavalerie erop uitgestuurd om tegen ons te zeggen dat wij van het bureau hier klootzakken zijn?”

“Adjudant, ik geloof niet...”

“Omdat als er een commissaris op af wordt gestuurd om de dood te onderzoeken van een oudje dat het slachtoffer werd van een beet van de tarantula, dat ze dan denken dat wij achterlijk zijn, toch?”

Colazzo zag dat Gelsomino de adjudant fronsend aankeek. Hij dacht dat hoe meer de adjudant tekeerging, hoe harder de commissaris hem zou terugpakken.

“Ik kan u verzekeren dat de commissaris niets tegen leden van de carabinieri heeft. Enkele maanden geleden was ik er zelf nog een...”

“Aha, dus hij houdt ervan om ze onder de duim te houden!”

De bittere glimlach die op het gezicht van de commissaris uit Lecce verscheen, liet duidelijk zien dat de maat nu vol was.

“Waar vinden we onze werkplek?”

“Ik zou wel een plek weten waar ik jullie naartoe zou willen sturen...”

“Daar twijfel ik niet aan, adjudant. Dat zal dan wel om een symbolische plek gaan, maar we hebben nu meteen een kantoor nodig. Een kantoor met een bureau waar ik over vijftien minuten u en uw agenten tegenover mij verwacht.”

Colella wendde zijn gezicht naar de agent die bij de deur was blijven staan en met een vingergebaar maakte hij hem duidelijk dat hij de twee politiemannen naar de naastgelegen kamer moest brengen.

Colazzo wachtte tot hij alleen met Gelsomino was voordat hij zijn verbazing uitsprak.

“Ik dacht dat u die vent zou vermoorden. Bij wijze van spreken dan, bedoel ik.”

“Ik was te veel bezig aan iets anders te denken dan om hem gelijk te geven.”

“Gelijk geven?”

“Dat hij een klootzak is.”

“O, zeker. Maar waar dacht u dan aan, commissaris?”

“Is het je opgevallen hoe hij die Salerno noemde?”

“De Salerno? De stad?”

“Die dode vrouw, Concetta Salerno, die van de autopsie.”

“O, die. Sorry chef. Hoe noemde hij haar dan?”

“Een oudje dat door de tarantula² is gebeten. Het is best een tijd geleden dat ik daarvan heb gehoord.”

“Misschien zei hij het bij wijze van spreken.”

“Misschien. Maar het getuigt van slechte smaak. Die vrouw leed aan kanker en was geen psychiatrisch patiënt.”

“Ik heb een grootmoeder gehad waarvan ze zeiden dat die door de tarantula was gebeten!”

De commissaris keek Colazzo aan en probeerde zijn afkeuring over wat Colazzo zei, te verbergen.

“Ach ja, dat verklaart een hoop...”

² In Zuid-Italië wil het volksgeloof dat een beet van de tarantula-spin hysterie kan veroorzaken, dat te genezen is door wild te dansen.

“Wat dan, commissaris?”

Gelsomino glimlachte op zo'n manier dat het duidelijk werd dat hij hem in de maling nam.

“Kop op, agent, laten we aan het werk gaan. We moeten ons op de best mogelijke manier voorbereiden op de bijeenkomst.”

Zijn assistent schudde berustend zijn hoofd.

“Oké, ik begrijp het. Ik ga eens kijken of we nog een tweede kop koffie kunnen krijgen.”

Een kwartier later heerste er in het nieuwe kantoor van Gelsomino een gespannen stilte. Behalve Colazzo, die naast de commissaris stond, en adjudant Colella waren ook de twee agenten aanwezig die ze bij de ingang hadden ontmoet: brigadier Dino Muci en agent Antonio Adamo.

Gelsomino had alle carabinieri gevraagd tegenover hem plaats te nemen en hij had ze een tijdje aangekeken. Colella kon niet veel ouder zijn dan hijzelf, zijn kaken waren nog stevig van boosheid op elkaar geklemd wat hem een vastberaden uitdrukking gaf die contrasteerde met zijn verder goedaardige uitstraling. Als je hem zo zag, leek hij niet echt op de chagrijnige vent die hem eerder met zoveel venijn had verwelkomd. De andere twee liepen tegen de zestig, voldeden aan het stereotiepe beeld van carabinieri uit Zuid-Italië met hun uniformjasjes strak over hun uitstekende buikjes. Niemand leek een woord te willen zeggen voor de commissaris het initiatief nam, wat niet veel goeds beloofde.

“Mijne heren, gezien de vriendelijke ontvangst die ons hier ten deel is gevallen, hou ik het kort en kom ik meteen ter zake. Ook als we elkaar meteen naar die bekende plek verwensen, ontkom ik er niet aan een onderzoek te doen naar de dood van signora Salerno en als gevolg daarvan naar uw daden en ik weet dan ook niet hoeveel onderzoek er in de toekomst naar jullie gedrag zal worden gedaan. Als jullie mij daarentegen helpen te begrijpen hoe de zaken zijn gelopen, zijn jullie misschien in een paar dagen van me af en blijft alles bij het oude. De keus is aan jullie.”

Muci en Adamo draaiden zich om naar hun superieur, die hen op zijn beurt aankeek voordat hij antwoordde.

“We hebben de opdracht gekregen om te doen wat u beveelt, meneer de commissaris. En dat zullen we doen totdat u begrijpt dat uw komst hier voor niets is geweest omdat er niets vreemds is gebeurd. In Sulrano gebeurt *nooit* iets vreemds.”

Gelsomino trok zijn rechterwenkbrauw op.

“Er is een vrouw overleden. Haar dood was bevreemdend. Tenminste voor een deel.”

“Mensen gaan dood, commissaris. Zeker als ze oud worden,” merkte brigadier Muci op die voor de eerste keer iets te berde bracht. Zijn superieur glimlachte naar hem, dankbaar voor zijn interruptie.

“Dat is waar, we gaan allemaal dood. Dat is normaal maar niet dat we worden vermoord.”

“De dokter zei dat ze aan een hartinfarct is overleden. Signora Salerno was oud, was ziek. En ze was aan het dansen op het feest.”

“De dokter?”

“De huisarts van het dorp. Hij was ook op het feest. Hij was er direct bij.”

“Met alle respect voor iemand die ik niet ken, die vast en zeker heel goed is in zijn vak, de autopsie die is uitgevoerd spreekt hem tegen.”

Gelsomino wachtte tevergeefs op de reactie van adjudant Colella, maar het was Colazzo daarentegen die het woord nam.

“Volgens mij denken onze collega’s dat u hiernaartoe bent gekomen om hun werk in twijfel te trekken, maar het interesseert ons meer te weten te komen of die vrouw echt is vermoord. En door wie. Is het niet zo, commissaris?”

Gelsomino beperkte zich tot een knikje, verrast als hij was door deze inbreng van zijn assistent achter wie hij nooit enige diplomatieke gaven had gezocht.

“Dus wat wilt u precies dat wij voor u gaan doen?” vroeg Colella, die misschien wat milder was gestemd door de bemiddeling van Colazzo.

“Ik zou willen beginnen met het lezen van de verklaringen van degenen die die avond aanwezig waren toen die vrouw stierf.”

“Maar welke verklaringen? Misschien heeft u het nog niet begrepen. Als een jonge blom danste Concetta tussen al die mensen, maar ze was oud en had kanker. Geen wonder dat ze erin is gebleven. We mogen God dankbaar zijn dat ze dansend is heengegaan, en niet in een ziekenhuisbed is overleden!”

“Ik heb gelezen dat ze op het dorpsplein is overleden. Wat was er gaande? Een viering?”

“Het was feest, ja. Ze speelden de *pizzica*, de dans van de tarantula.”

“Speelde er een live-orkest?”

“Ja.”

“Weet u nog welk orkest dat was. Hoe ze heetten?”

De drie carabinieri keken elkaar aan en konden hun lachen nauwelijks bedwingen.

“Natuurlijk weet ik dat nog en ze hebben geen naam. Het zijn de muzikanten van het dorp, het zijn dezelfde die dit al bijna dertig jaar doen.”

“Kortom, jullie houden alles in eigen hand,” concludeerde Gelsomino.

“We vormen een hechte gemeenschap, wat is daar vreemd aan? Moeten we soms een orkest van buiten inhuren als we dat in eigen huis hebben?”

“Behalve die muzikanten, hebben we een lijst met namen van de mensen die aanwezig waren?”

“Het makkelijkst is als u op het stadhuis een uitdraai vraagt van de bewoners van het dorp. De eerste zaterdag van juni vieren we het Heilig Hartfeest. Dat is voor ons een belangrijk feest dat de maand inluidt waarin we tot de heilige Paulus bidden voor de genade die hij zal schenken op het feest van onze patroonheilige.”

Colazzo zag dat Gelsomino naar hem keek. Hij vroeg zich af of die van hem een andere interventie verwachtte, maar de commissaris draaide zich weer om en keek naar de drie voor hem.

“Akkoord. Tot zover is het voldoende. Laat me nadenken hoe het onderzoek aan te pakken en dan zal ik jullie daarna laten weten hoe ik verder wil gaan.”

Zonder iets te zeggen stonden de drie carabinieri op. Ze groetten met een handgebaar of met hun ogen en verlieten de kamer in stilte.

“Doe de deur dicht, Colazzo! Of nee, vraag hen eerst de namen van die muzikanten. Zodat we daarmee kunnen beginnen.”

“Het spijt me dat ik eerder...”

“Geeft niet. Daar deed je goed aan. Als het aan mij lag, had ik ze al meteen de laan uitgeschopt omdat ze zo’n belangrijk rapport genegeerd hebben. Maar omdat die klootzakken hier nu nog zitten, is het beter ze niet nog kwaaiër te maken.”

“Dit is de eerste keer dat ik u zo hoor vloeken.”

“Ach, wen er maar aan, agent. Het is een bevel van mijn zielenknijper.”

“Loopt u bij een psychiater?”

“Dat moest ik van mijn vrouw.”

“Maar uw vrouw was toch overleden?”

“Precies Colazzo, zo is het maar net.”

1982, in Sulrano

“Pss! Pss!”

Het eerste wat hij zei na zoveel jaren waren niet eens echte woorden. Heimelijk gefluister uit een donker steegje.

“Jezus! Je laat me schrikken!”

“Hoi Lucia...”

“Ik kan hier niet blijven, Toni. Ik kan hier echt niet blijven staan.”

“Kom binnen, Lucia. Doe me dat plezier, ik moet je iets vertellen.”

“Maar wat zeg je nou? Ben je gek geworden?”

“Niemand zal je hier zien, als je snel bent. De binnenplaats is leeg. Kom op. Ik smeeek het je uit het diepst van mijn hart.”

Het was hetzelfde *‘Ik smeeek het je’* als waarmee hij haar vijf jaar geleden ten huwelijk had gevraagd. Het was diezelfde warme stem, een beetje hees, ferm en wat beangstigend tegelijk. Hijzelf was echter veranderd. Het leek haar of hij nog knapper was geworden. Knapper dan ze zich herinnerde, knapper dan toen ze hem in de kerk vanuit de verte zag. In zijn bij de slapen kortgeknipte ravenzwarte haren zaten een paar grijze exemplaren. Zijn diepliggende, donkere ogen waren omrand met een paar moedervlekjes. Hij was magerder in het gezicht geworden, meer ingevallen, maar de vooruitstekende jukbeenderen, de afgetekende kaaklijn, maakten hem alleen maar mannelijker. Vijf jaar vormen een jongen tot een man, dacht ze. Zij had hem altijd als een man gezien, omdat hij tien jaar ouder was dan zij, maar nu zag zij hem als een man, niet door de ogen van de zestienjarige, maar door de ogen van de vrouw die zij geworden was door te trouwen. Door met iemand anders te trouwen.

Precies, dat was het belangrijkste wat ze in gedachten moest houden, haar baken in de komende minuten. Dat ze met Donato was getrouwd, niet met Antonio. Terwijl ze deze waarheid bij zichzelf herhaalde, liep ze het steegje in en volgde Antonio naar het verborgen binnenplaatsje. Ze deed dat terwijl ze de angst in haar borst voelde kloppen. Ze was er zeker van dat ze hem het zwijgen op zou leggen en zou ontkennen dat ze nog iets van liefde voelde dat nog niet was weggesleten, net zoals ze vastbesloten was om hem duidelijk te maken dat ze nooit meer met elkaar zouden mogen praten.

Dinsdag 31 mei 2016, in Galatina

Het late namiddaglicht scheen op de bovenste etages van de huizen aan de Via Umberto I, waar Gelsomino langsliep nadat hij hotel Palazzo Baldi had verlaten. Colazzo zou de avond in zijn kamer op zijn bed doorbrengen, zijn voetzolen verlicht door het televisiescherm. Het was een korte wandeling die de commissaris naar de Piazzetta Orsini bracht waar de kerk van de heilige Catharina van Alexandrië stond. Hij ging er altijd langs als hij toevallig in Galatina was, niet in staat om aan de aantrekkingskracht van die kerk te ontsnappen. Hij ging naar binnen en liep langzaam door het middenschip naar voren. Alles wat hij in zijn dagelijks werk tegenkwam, was te vinden in de fresco's op de muren en gewelven. Het Kwaad was er afgebeeld, het zevenkoppige beest dat zo goed het temperament en de schizofrenie weergaf van de vele moordenaars op wie hij had gejaagd. De opstanding van Lazarus getuigde van de dood, de stank daarvan en het verdriet en pijn die hij met zich meebracht, maar ook van de hoop op verlossing, zij het zover in de toekomst, dat de weg ernaartoe vol valkuilen leek. Bovenal waren er de afbeeldingen van de strijd van de heilige Catherina voor het goede, een strijd waarmee hij zich verwant voelde maar die, zoals het afgehakte hoofd van de heilige liet zien, zinloos was als die niet tot een goed einde werd gebracht.

Gelsomino ging vooraan op de eerste kerkbank zitten. Hij liet zich niet afleiden door het geklets van de twee toeristengidsen die uitleg gaven over de fresco's aan hun beide groepen. Hij deed zijn oordopjes in, hield zijn hand voor de mond en begon te fluisteren.

“Dag. Ik ben nu in Galatina. Ik kan niet luid spreken want ik ben in de kerk en als ze me betrappen word ik geëxcommuniceerd. Jazeker, in de kerk van de heilige Catharina. Deze plek helpt me nadenken. Nee, niets nieuws te melden. Er was geen tijd om vandaag nog maar iets te doen. Tenminste niet wat betreft het onderzoek. Het enige wat nu zeker is, is dat de carabinieri hier me als een zeikerd en een lastpost beschouwen. Geestig... ik verwachtte die grap al van je... Nou ja, zelfs als het waar was, doen ze geen enkele moeite om het voor me te verbergen. Denk je? Nee, ik denk niet dat het daaraan ligt. Zelfs als ik een van hen was, zouden ze op dezelfde manier hebben gereageerd. Volgens mij is juist het feit dat ik hier ben gekomen om hun bekwaamheid in twijfel te trekken, wat ze dwarszit. En verder hangt er een sfeer, ik weet niet hoe ik het je moet uitleggen... alsof ik in een

neorealistische film uit de jaren vijftig ben beland. Nou ja, misschien schiet me de komende dagen iets te binnen om het je beter uit te leggen. Ik moet stoppen want er komt een priester op me af. Ik wilde je alleen maar laten weten dat ik hier nu ben en dat ik je mis. Ik ook. Goienavond.”

Woensdag 1 juni 2016, in Sulrano

Gelsomino en Colazzo hadden al een tijdje in stilte en met ongeduld gewacht voor de kazerne van de carabinieri in Sulrano, tot iemand de deur voor hen zou opendoen. Het was half negen in de ochtend. Brigadier Muci arriveerde pas een kwartier later. Ze gingen naar binnen zonder iets te zeggen, hun ongenoegen was van hun gezicht af te lezen. Na nog een kwartier meldde adjudant Colella zich op het kantoor van de twee politiemannen.

“Heeft u goed geslapen, commissaris?”

“Niet echt, maar de wekker loopt om zeven uur af, ook als ik slecht heb geslapen.”

Omdat hij merkte dat de adjudant zijn sarcasme niet oppikte, nodigde hij hem met een handgebaar uit om te gaan zitten.

“Ik wil graag dat u mij begeleidt naar de dokter die de eerste hulp heeft geboden aan Concetta Salerno. Wat was zijn naam ook alweer?”

“Domenico Strafella. En hij heeft geen eerste hulp kunnen bieden, toen hij bij haar kwam, was ze al dood.”

Gelsomino was verbaasd over die nutteloze afwerende toelichting, maar hij maakte eruit op dat de twee goede vrienden waren.

“Toch zou ik hem graag willen spreken.”

“Hij zal nu wel spreekuur in zijn praktijk hebben.”

“Perfect, dus we hoeven hem niet eens op te sporen. We kunnen nu gaan, wat zeg u ervan?”

“Ik zal hem bellen om...”

“Niet nodig, adjudant. Ik weet zeker dat uw uniform voldoende zal zijn om in de rij wachtenden voor te dringen.”

Colazzo bekeek het tafereel onbewogen maar geamuseerd aan. Hij glimlachte toen Colella hen de rug toekeerde om de kamer te verlaten.

“Er kwam rook uit zijn oren, chef, zag u dat?”

“Laten we hopen dat het niet het enige is dat in die kop zit. Laten we gaan en hem niet laten wachten zodat hij nog kwaaiër kan worden...”

Buiten de kazerne liep Gelsomino naar de politieauto die voor het hek geparkeerd stond, maar Colella wenkte hem met zijn rechterhand. Hij wilde dat ze hem te voet volgden. Prima, dacht de commissaris. Een wandelingetje door de straten waar zijn onderzoek plaats vond, was de enige manier om de geuren en stemmingen van betrokkenen te ervaren,

om met hun ogen te kijken, om een gevoel te krijgen van de hemel waaronder zij waren opgegroeid. Ze liepen dezelfde weg terug die ze een dag eerder met auto hadden gereden en kwamen uit op het plein met het standbeeld van de heilige Andreas. Ze lieten de bar links liggen, sloegen de hoek om en kwamen terecht in een groep bejaarden die met elkaar in gesprek waren op een manier waaruit bleek dat ze niets tegen elkaar te zeggen hadden, maar dat ze wel de tijd moesten doden. Dat ze allemaal voor de deur van de huisartspraktijk stonden, begreep Gelsomino toen hij het bord las dat terzijde van de deur aan de muur was bevestigd. Ze volgden Colella naar binnen waar een tiental andere personen op hun beurt zat te wachten.

De adjudant hield stil voor de deur van de spreekkamer. Hij keek Gelsomino aan, die knikte en hem zo aanspoorde om aan te kloppen. Colella gehoorzaamde, stak zijn hoofd om de deur en zei wat. Even later liep een vrouw foeterend naar buiten. Het ongenoegen verspreidde zich door de wachtkamer toen ze deur achter zich sloten.

“Domenico, sorry voor de interruptie, maar dit is commissaris Luigi Gelsomino en dit hier is zijn assistent Colazzo. Ze willen je wat vragen over Concetta.”

“Concetta... wie?”

“*Varkensviller*,” verduidelijkte Colella.

“Kan dat niet wachten tot na het spreekuur, commissaris?”

Colella trok zijn wenkbrauwen op met een sarcastische grijns. Gelsomino vermeed een verdere confrontatie door direct met zijn vragen te beginnen.

“De adjudant vertelde me dat u mevrouw Salerno meteen nadat ze onwel werd, heeft gezien.”

“Dat klopt, ik was ook op het plein.”

“Wat kunt u me erover zeggen?”

“Dat ze dood was.”

“Dat was ze al toen u bij haar kwam?”

“Ja.”

“Dus, wat heeft u toen gedaan?”

“Wat ik gedaan heb? Ze was dood, wat had ik moeten doen?”

De commissaris zuchtte om aan te geven dat ze zijn geduld niet op de proef moesten stellen.

“Volgens de adjudant zou ze zijn gestorven aan een hartaanval. Kunt u dat bevestigen?”

“Dat waren wel de symptomen...”

“Wat wil dat zeggen?”

“Degenen die haar hebben zien vallen, zeiden dat ze ineenkromp met haar handen op de borst geklemd. Toen ik haar vond, was ze bezweet en koud. Allemaal symptomen die wezen op een hartaanval.”

“Toch lijkt u niet echt overtuigd te zijn.”

“Luister eens, commissaris, ik kende Concetta al meer dan veertig jaar. Als u wilt, kan ik u vertellen wanneer ze haar eerste elektroshock kreeg. Of hoe ze, na de derde keer, werd ontslagen uit het psychiatrisch ziekenhuis en drie dagen lang onder de zon heeft rondgezworven zonder te beseffen wie ze was.”

“En die wetenswaardigheden zouden verband houden met haar overlijden?”

Colella keek Colazzo aan op de manier van iemand die zich afvroeg waarom Gelsomino het niet wilde begrijpen.

“Ze had een zwak gestel. Het is niet te verwonderen dat ze een infarct kreeg toen ze aan het dansen was en het zo warm was die avond. En bovendien...”

“Bovendien, wat?”

“Nou ja, je weet nooit wat het effect is van de muziek op iemand die gebeten is door de tarantula.”

“Nemen jullie me nou in de maling? De adjudant had het gisteren ook al over de tarantula. Probeer het eens opnieuw.”

“U in de maling nemen? Met welk doel? Waarom denkt u dat ze Concetta al die elektroshocks hebben toegediend? De familie zei dat ze gek was en lieten haar opnemen, maar alleen omdat ze te arm waren om de muzikanten te betalen.”

Een onaangenaam gevoel van machteloosheid maakte zich van Gelsomino meester, dat zijn adem deed stokken. Hij wist over welk fenomeen die twee het hadden, maar wist er te weinig van om er met gezag over mee te praten. Zijn devies was altijd om verdachten tegen zich in het harnas te jagen om niet in de val te trappen sympathie voor ze te gaan voelen. Hij voelde dat hij er op dit moment niet toe in staat was. Dat het zweet hem uitbrak voelde hij door de koelte op zijn voorhoofd. Hij zou eigenlijk het gesprek moeten afbreken, zich moeten inlezen om gewapend met kennis terugkomen. Maar hij wist niet hoe. Bovendien was er nog het gif dat Frisco in het bloed van het slachtoffer had gevonden. Een vraag daarover had hij nog niet gesteld, ook niet aan adjudant Colella. Hij koos ervoor om het daar nog niet over te hebben en alleen zijn scepsis te laten blijken.

“Dokter, sorry hoor, u vertelt me nu toch niet dat de signora is overleden door een spinnenbeet?”

Dokter Strafello sloeg zijn blik neer zonder te antwoorden.

“Moet ik mijn vraag herhalen, dokter? Toen u haar zag, wat dacht u toen? Dat ze een hartaanval had gekregen zoals u me eerder zei, of niet?”

“Of ze pas van tevoren was gebeten door de spin, weet ik niet. Maar ik weet wel dat ze vijftig jaar geleden erdoor was gebeten en dan weet je hoe dat afloopt.”

“Hoe loopt dat dan af, dokter Strafella?”

“Dat de beet terugkomt, commissaris. De beet komt altijd terug.”

Terwijl hij terugliep naar het politiebureau dacht Gelsomino terug aan de manier waarop hij het gesprek met de arts had beëindigd. Hij had ‘Oké’ gezegd en dat was het dan. Hij had hem de hand geschud en was de praktijk uitgelopen begeleid door het tevreden gefluister van de wachtende patiënten. Wat dat ‘Oké’ ook had betekend voor zijn gesprekspartners, het was een complete capitulatie geweest. *Oké, ik accepteer dat ik voor de gek word gehouden, of Oké, ik accepteer het spinnenbeet argument, of zelfs, en dit was het meest onverteerbare van alles, Oké, ik neem er nota van dat we niet allemaal aan dezelfde kant staan, dat we niet allemaal de waarheid willen weten.*

Een giftige spinnenbeet en het gif dat in de autopsie was gevonden. Die twee elementen waren in zijn gedachten als twee planeten die om elkaar heen draaiden en elkaar aantrokken maar waarvan hij nog niet toeliet dat ze op elkaar stortten. Hij keek naar adjudant Colella die een paar passen trots voor hem uit liep.

“Waarom hebben jullie de uitkomst van de autopsie naast jullie neergelegd?”

“Wat zegt u nu?”

“Waarom hebben jullie het oordeel van de patholoog genegeerd, die vergif in het bloed van het slachtoffer had gevonden?”

“Dat hebben we niet genegeerd, commissaris. Dat er vergif in het bloed van Concetta zat, wisten we hier in het dorp al meer dan vijftig jaar. Maar dat iemand eropuit was om Concetta te vermoorden, kan alleen maar iemand bedenken die uit de stad komt.”

De adjudant liep verder en liet de twee politiemannen verbluft achter.

“Wat zeg je ervan als we een kop koffie gaan halen, Ugo,” vroeg Gelsomino aan zijn assistent. Hij had een *een-nul* achterstand opgelopen waarvan hij zich moest herstellen.

“Waar kom jij oorspronkelijk vandaag, agent?”

“Ik kom uit Salve, commissaris. Daar waar we elkaar hebben leren kennen, toen ik nog *echt* een agent was...”

“Hebben de mensen daar ook nog bijnamen?”

“Bijnamen? Jazeker!”

“Heb jij er een?”

“Natuurlijk”

“En die is?”

“Laat maar zitten...”

“Kom op, Ugo, wat is de jouwe?”

“Hier heb ik geen zin in, commissaris.”

“Colazzo, dit is een bevel!”

“*Platgatje...*”

Gelsomino kon amper zijn lachen inhouden.

“Oké, ik zal maar niet vragen waar die naam vandaan komt. Maar vertel me in ieder geval iets over je tante.”

“Mijn tante?”

“Zei je niet dat je een tante had die door de tarantula was gebeten?”

“O dat! Dat was mijn grootmoeder. Mijn oma van moederskant. Wat wilt u weten, commissaris?” vroeg Colazzo, die allang blij was dat hij niet verder behoefde in te gaan op de oorsprong van zijn bijnaam.

“Om eerlijk te zijn, dat weet ik eigenlijk niet. Vertel me maar wat je van haar herinnert.”

“Nou, ik heb haar nooit hysterisch gezien als gevolg van de spinnenbeet. Dat wil zeggen, iedereen beweerde wel dat ze gebeten was, maar ik heb nooit gezien dat ze wild danste of dat ze over de grond rolde of iets dergelijks. Ik denk dat het haar is overkomen toen ze nog jong was. Het was voor mij in zekere zin iets normaal omdat iedereen haar zo noemde: *la nonna tarantata*. Dus voor mij was het als kind net zoiets als je vandaag de dag grootouders kunt hebben die dementeren, of ziek zijn. Ik weet niet of ik het zo goed uitleg.”

“Jawel, ik heb het begrepen.”

“Wat ik me wel herinner, is dat mijn ouders me niet naar haar meenamen zoals naar mijn andere grootmoeder. Bij die andere bracht ik hele middagen door of zij paste ’s avonds op als mijn ouders weg moesten. We gingen met de hele familie bij *la nonna tarantata* op bezoek, maar ze lieten me daar nooit alleen achter. Nu u het zegt, denk ik zelfs dat ik een beetje bang voor haar was. Ze heeft me nooit iets aangedaan, maar ik denk dat het kwam door de manier waarop ze haar van me weghielden, waardoor het misschien leek alsof ze een heks was.”

“Ik neem aan dat ze niet meer leeft?”

“Nee, ze is al meer dan twintig jaar dood. Ik was toen geloof ik tien jaar oud. Ze was al bejaard. Of misschien leek dat wel zo. U kent die oudjes van toen wel. Ze zagen er toen veel ouder uit dan de bejaarden van nu.”

De politieman uit Lecce zei niets en keek naar Colazzo met een blik alsof hij zich ergens anders bevond.

“U begint dat verhaal over die spin toch niet serieus te nemen, hè, commissaris?”

“Zelfs als de tarantula mij had gebeten, zou ik er niet aan geloven. Tenminste waar het Concetta Salerno betreft. Over je grootmoeder laat ik me niet uit.”

“Maar waarom vroeg u me dan naar haar?”

“Omdat het eigenlijk een onderwerp is waar ik vrijwel niks vanaf weet. Ik vertrouw dokter Frisco blind en heb niets met die oude volksverhalen, maar ik kan moeilijk het gesprek met deze mensen aangaan met mijn onwetendheid.”

“Ik heb het idee dat zelfs als u Ernesto de Martino³ was, ze nog niet de rode loper zouden uitrollen.”

“Dat is hem, Ernesto di Martino. Ik kon al een tijdje niet op zijn naam komen. Ik heb op school over hem geleerd, maar daarna... niets meer. Onvergeeflijk voor iemand uit de Salento. Zelfs als we deze zaak buiten beschouwing laten.”

“Dus, wat denkt u te gaan doen, chef?”

“De muzikanten leren kennen die op die feestavond speelden. Laten we met hen een praatje maken. En daarna zou ik denken dat we naar huis kunnen gaan om er onze gedachten eens over te laten gaan.”

“Naar huis, naar Lecce? Dus geen feest van de Dag van de Republiek in Sulrano?”

“Vind je dat niet prettig? Als je wilt blijven...”

“Nee, nee, ik ga ook terug. Nu u me aan mijn grootmoeder heeft herinnerd, bezorgt dit dorp me de zenuwen.”

³ **Ernesto de Martino** (1 december 1908 – 9 mei 1965) was een Italiaanse antropoloog, godsdiensthistoricus en filosoof. Hij bestudeerde onder andere begrafenisrituelen in het uiterste zuiden van Italië en het fenomeen van het *tarantisme*.